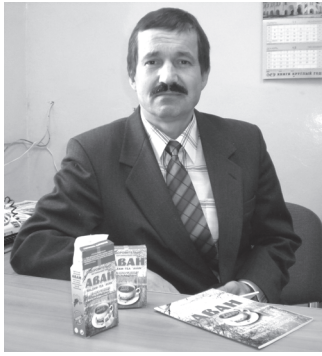

Редакци хәни

Спорт

33 сиплэ курәк – пёр курупкара

– Николай Антонович, мёнрен пуланна-ха сирён төрлэ япаласем шутласа каларасси?

– Иртенё эмөрөн 90-меш сүлөсенче, пурнаё улшанма пусланя вәхәтра, элэ хура вәлчә тавас әсе пусантәм, әна аталантарас тесе тәрәшрәм. Ресторансенче вәлчәна аван илетчәс. Анчах та экономика пәтәрмахәсем сәк әсе пәрахтарчәс темелле. Каярах пур чурчәсен наркә-мәшәпә әслеме пусланиңчен тупаш тавасси чарәнса ларчә. Вәл питә хәклә, сиплэ. Туянакансем укәсәна вәхәтра тұлесе татаймәстчәс.

– Сәкән пек әссене пусарасси вара эсир илнә пәлүпә сыхәннә пулэ?

– Элэ Чәваш патшаләх университетчән физикәпа математика факультетне пәтернә. Каярах сәк әнәпә Молдавинчи институтән аспиранчә те пулса тәтәм. Апат-симәс туса каларакан аппаратсемпе тата сәв әс мәнне пыннипе кәсәктантәм. Пәрлех патент әсәпә паллашма тепәр институтра та әс пурхрәм. Хысән вара тәван вырәнсенех таврантәм. Вәреннә тата әсленә вәхәт-

Нумай хутчен уса курмалли ручка, ферромагнитлә электромассажер, карсинккалла хачә... Сәк тата ытти нумай-нумай япалана шутласа калараканә – Етәрне райончә Ачак яләнче пурәнкан Николай Антонович Потопов. 150 ытла япала шутласа каларнише сырлахмасть-ха вәл. Техника наукисен кандидачә, Чәваш Республикн тава тивәслә изобретателә сәнәрен те сәнәрен суралакан шухәшәсене те пурнаё кәртсех пырать. Сәк тәләнмелле пултаруллә та питә сәпайлә сын паян – редакци хәни.

ра та төрлэ япаласем шутласа каларса вәсем сине патент илтәм.

– «Аван» чей вара эсир шухәшласа каларна япаласенчә аңлә сарәлли темелле. Хәсан әслеме тытәннә-ха эсир унна?

– Сәк чей әснә элэ 1992 сұлта тытәннә. Чей ун чухне 13 төрлэ куракран тәратчә. Вәсене пурне те лабораторисенче тәрәсләсем ирттерсе хәшне мән чухлэ хумаллине тата кураксем пәр-пәринне киләштеринне тәрәсләсә пәр сәре пурнә. Республикәри төрлэ больницәсенче уса курса «Аван» чей тәрәсләсем витәр те аванах тухрә. Әсленә сәмән вара кураксем хисәпне те хушса пытам. Паллах, тәрәсләсем ирттернә хысән тин. Кәсалчән чей 32 куракран тәнә пулсан, хәлэ унта 33-меш курак хушрәм. Вәл – кукша пус тымарә.

– Апла пулсан кураксенчә хәтәрленә «Аван» чей симәс чейпә танлашаты?

– Сәпла. Кашни куракне хәйән вәхәтәнчә пухса технологие пәхәнса типәтәтпәр. Пур куракә те пирән тәрәхрисемех. Гиппократ та, Ванга та сынсене хәйсем пурәнкан вырәнчи кураксемпе сипленне сәннә-сәк. Хәш-пәр куракәсене хамәрән сәр лаптакә сичне туса илетпәр. Тепри-

сем вара таварах нумай. Ачак тәрәхә экологиллэ таса вырән-сәк. Сәпла вара пирән чей те сәвнашалах. Сәмийпәх сәк әсрә тәрәшатпәр. Куракәсене пәрлэ пухатпәр. Пирәншән ку хобби тесен те йәнәш мар. Чәе курупкасене тултара хупассине те хам шутласа каларна оборудованипе уса курса пурнаслатпәр.

– Сирён тәхәмлә чәе вара әста сугәсә-ши?

– Юлашки вәхәтра Ачак тәрәхәнчән тухнә чәе ытларах Мускавра ытма пусларәс. Республикәра та әна сугәсәсине йәркәленә. Хәш-пәр лавкасенче те пур вәл. Ытларах вара киләшүсене аптәкәсемпе йәркәленә. Мәншән тесен «Аван» чей сиплэ кураксенчән тәрәт. Вәл организмә төрлэ шлакәсенчән тасатма, вәй кәртме пулашаты, кәсә лапкәрах сывәрма та май параты. Чәе пур женьшень тата лимоник, сәмахран, ывәннине ирттерсе яраçсә. Пахчара үсәкән төрлэ сырласем те, сәка чечәкә те хәйсән сиплэ әнәсемпе паллә. Чәйри кашни курак усаплә. Хамән чей пирки кәнеке те каларнә, унта әнлантарса пани, паллах, тәпләрех. Вәй ситерсе вара сәк кәнеке татах та информацн хушса сәнәрен каларашән.

Н. НИКОЛАЕВА каласнә.

Кунта пысәк спорта сұл усаçсә

Район администрацийән вәрентү, сәмрәксән политикн тата физкультурәпа спорт пайән ачасемпе сәмрәксән спорт школә кәсал хәйән пәчәк юбилейне паллә тәвәт. Вәл паян мәнләрех пурәнни сичнен вара эсир учреждени ертүсине Ф.А. РЫЛИНА каласа пама ыттрәмәр.

– Мәнле майпа йәркәленсе кайнә-ха хәлэ эсир ертсе пыракан ачасемпе сәмрәксән спорт школә?

– 25 сұл каялла Чәваш АССР-ән Вәрентү министрствин хушәвәпә киләшүллән Муркаш районән хәләхә вәрентес пайә сүмәнчә ачасемпе сәмрәксән спорт школә йәркәлесә янә. Унән пәрремәш директорә пулса Валерьян Гаврилович Гаврилов әслеме тытәннә. Вәл вәхәтра школта икә уйрәм сәс әсленә: биатлон тата волейбол әнәпә. Филиалсем вара Оринин, Москакәси, Юнкә, Чуманкәси, Муркаш, Мән Сәнтәр тата Ильинкәри школсенче усаплә. Каяраха Тивәшрә тата Нискасиинчә те спорт школән филиаләсем әслеме тытәннә.

Сәмәл атлетика тата иркәлә майпа кәрәшәссә спорт школне 1989 сұлта ситәсәсә. Шәпах сәк сұл телә икә уйрәм туса хураçсә те спорт школәнчә. Тепәр 7 сұлт бокс уйрәмә хәйән ятне тавара янәрәтма пулсаты.

– Паянхи кун тәлне спорт школә миçе ачана пәрлештерсе тәрәт?

– Кәсалхи вәрентү сүләнчә пирән школта әсләкән тренер-преподавательсем секцийәсене пурә 525 ача сүрәт. Вәсем сүләрех асәннә спорт әнәсемсәр пуснә шывра шиссипә (тренерә В.Д. Гера-

симов), дзюдопа самбо кәрәшәвәсене (тренерә А.П. Мамутин) алла илсе әсталәхәсене туптаçсә. Ачасемпе штатра тәрәкан 8 тренер тата 7 пулашакан әсләсә. С.В. Черкашин (бокс), С.И. Алексеев (волейбол), В.М. Федотов (ирәклә майпа кәрәшәсә), В.Т. Моисеев (сәмәл атлетика), Э.А. Гордеев (йәлтәр спорчә) әслә тренерсен ситә-әнәвәсем юлашки сүләнчә самаях савәнтарәсәсә. ЧР Президент Кубокне сәнсе илсипә иртекән школ ачисән спартакиадинчә висә сұл призлә вырәнсем йышәнәтпәр.

Кәсалхи вәренү сүләнчән пулса Чуманкәси школәнчә те иркәлә майпа кәрәшәкән секцине усма майсем тупәнчәс. Унта хәлэ ачасемпе В.Н. Данилов тренер әсләт.

– Тен хәвәрән воспитаникән ситәнәвәсем сичнен те кәшт каласа паратәр?

– Пирән школта аталанакан спортан кашни әнәпәх пултаруллисене асәнма пулаты. Вәсем нумайән. Раçсәй шәйәнчи әмәртусенчә лайхәх резултатсем кәтартакансем те пәчән-иккән кәна мар. С. Черкашин, А. Тимофеев, А. Никитин, Н. Багдасарян тата Е. Григорьев боксерсен ятне илтменнисем те сәхал пулэ. Сәван пекәх ытисене те асәнмәлла: А. Костина, С. Ва-

ильев, Н. Жирнова, Н. Алексеева, К. Иванова, А. Моисеев, А. Гаврилов, Р. Петрухин... Пурне те каласа пәтерәс те сүк.

– Әсрә йывәрләхсем те сүк мар-тәр. Пулашакансем тупанаçсә-и тата әмәртусене тухса сүремә?

– Паян ытларах хамәр сине кәна шанма тивәт. Анчах та Раçсәй шәйәнчи әмәртусене тухма пулашакансем пулсан әмәртма тата шанкәкләрах. Сәванпа та ачасән ситәнәвәсенчә П.Т. Терентьев («Заря» пәрлешү), И.В. Николаев (Ильич яч. хисәпләкән ху-сәләх), Н.Г. Ванеркин (Муркашри чәх-чәп фабрикн) тата В.И. Вязов («Росгосстрах – Поволжә» филиалән вырәнчи уйрәмә) ертүсәсем хывнә түпәсем те пәчәк мар. Пирә пулашса пынәшән вәсене тав сәмахә калас киләт.

Йывәрләхсем пирки калас пулсан, спорт школәнчә те вәсемсәр мар. Пулрәх бази ситәләкәсәртерех, анчах та әна пәхмасәрах ачасемпе сәмрәксән аталанавәшән пирәнтен мән килнне пәтәмпәх тума тәрәшатпәр.

Самантпа уса курса вара спорт ветеранәсене, әстәсенә, тренерсенә тата пирән выпускниксенә, пирә пулашакансенә – пурне те спорт школне йәркәленәренне 25 сұл ситнне халалласа иртекән уява чәнетпәр. Вәл декабрән 4-мешәнчә Москакәси школәнчә 11 сехет сурәра пусланаты.

Н. НИКОЛАЕВА.

Юбилей

Шкул малашләха пәхса әсләт

Декабрән 1-мешә Чуманкасинчи вәтам школта вәренекәнсемпе учительсәмшән, кунта маларах әсләнә тата вәреннә сынсәмшән кәсал чән-чән уяв кунәпә пәрех. Шкула уснәрәнпа 125 сұл ситрә. Шәпах сәкән чухлә вәхәт каялла хәлэ Чуманкаси ял тәрәхә кәрекен Шарпаш яләнчә чиркү прихут школә әслеме тытәннә. Сәкә тәрәс пулнине республикәри патшаләх тәп архивә те 25 сұл каялла справка парса сирәпләтәр.

Малтанхи сүләнчә школ уйрәм сынсән киләсенчә хүлтәх тупса аталана пынә. Пирвайхи вәрентекән Флегонт Бузановский псаломщик вара чәваш пәтә пәтә әнланни малтанласа вәрентәвән әффективләхә пәчәк пулнине паләрнә. Тепәр икә сұлтанах учитель әснә К.Ф. Мурзин туса пусланә. Хрәсчән сәмийнчән тухнә чәваш сынни вәрентни ачасене те кәмәла кайнә.

Шкулән «Шарпаш тапхәрә» 1902 сұлчән пынә. Сәк вәхәтра асәннә вәрентекәнсемсәр пуснә кунта И. Григорьев, П. Илларионов тата И. Лесин учительсем тәрәшнә. 1901-1902 вәренү сүләнчә школта 37 арсын ачапа 19 хәр ача әс пухни паллә.

1902 сұлта Чуманкаси салинчи чиркү сүмәнчә пәр класс вәренмәләх пысәках мар сурт сәкленә. Сәпла вара школ хәйән пурнаçсә малалла унта тәснә. Вәренекәнсем хисәпә те сұлтан-сұл үссех пынә. Акә 1903-1904 сүләнчә пурә 56 арсын ачапа 19 хәр ача вәреннә школта.

Революци хысәнчә вара школ «тәватә сұл вәренмәлли пәрремәш сыпәклә школ» ята тивәснә. 1929 сұлта школ валли ятарлә сурт тавәсчә. Вәл Отаркә яләнчә вырнаçаты. Вәл малтан пуламәш уйрәм, кайран Чуманкаси школән филиалә шутланса тәрәт. 55 сұл хушши Чуманкаси школә пуламәш школ пулнә.

1939 сұлта школта 7 сұл вәрентме тытәнаçсә. Шкул хупнә чиркү суртәнчә вырнаçаты. 1942 сұлта сичә сұл вәренни сичнен пәрремәш 31 вәренекән алла свидетелствә илет. Тепәр 20 сұлтан вәтам школ ячә кунта

та ситет.

1975 сұлхи сентябрән 1-мешәнчән пулса паянхи кунчәнчә школ икә хутлә суртра хәйән пурнаçсә малалла тәсәт. Районти школсене округсене уйәрнә хысән 2006 сұлтана Чуманкасинчи вәтам школ тәп округри база школә шутланаты.

Паян пурә 224 ача әс пухаты кунта. Сәнәллә майсемпә әсләсә пыншән школ пәлтәр район пусләхән грантне сәнсе илчә. Сәв сулах школта ЧР вәрентү тата сәмрәксән политикн министрә Г. Чернова та пулса курчә. Вәл школ аталанавә пахаләхлә пулса пыннә сичнә калани кунта вәй хуракансәмшән хәйне май пысәк хак тата хавхалану.

Компьютер класә, сәнә йышши оборудованипе тивәстәрнә географн, физикн, истори, вырәс чәлхипә литературинә, химипә биологн прәдмәчәсене вәренмәлли класс пүлмәсәм ачасене паянхи кун ыйтнә пек пәлү пама май туса парәсә.

Юнашар вырнаçнә 7 ялтан ачасене туртарма школ автобуспә «Газель» микроавтобус кашни кунна сұла тухаçсә.

«Трактор тата ял хусләх машинисем», «ПЭВМ операторә», «сәвә әсә» тата «йывәс сине үкерәсә» профиль курсәсем йәркәленә школта. Төрлә конкурсенә активлә хушәнни те лайхәх резултатсем патне илсе ситерет. Юлашки икә сұла сәс илсә пулсан та, республика шәйәнчи конкурсенчә призлә вырәнсем сахал мар. Вәрентү әнәпә те сүлсерән кәтартусем лайхәхләнәсә. Акә кәсал сұлта кәна-ха школтан вәренсе тухакансенчән 4-шә ылтән, 2-шә кәмәл медалә тивәсрәс.

Сәкә пәтәмпәх школти учительсен коллективә малашләха пәхса әсләнипе тата пирән школтан төрлә вәхәтәсәнчә пултаруллә та тәнчипә паләрнә пултәрнә сынсән вәренсе тухнипе сыхәннә: Аслә Отечественнәй вәрәсәра Совет Союзән Геройәсем пулса тәнә Г. Алексеева Я. Анисимовран пулса Вера Соколова таранах.

О. ПЕРЛОВА, истори учителә.

Пәлтәрүсем. Объявления

Инициативная группа собственников земельных долей на территории СПК «Восток» сообщает, что общее собрание участников долевой собственности по вопросу выдела земельных долей в натуре состоится 2 января 2010 года в 10.00 часов в Молгачкинском сельском клубе с повесткой дня:

1. Местоположение части, находящейся в долевой собственности земельного участка, в границах которой в первоочередном порядке выделяются земельные участки в счет земельных долей СПК «Восток».
2. Местоположение части, находящейся в долевой собственности земельного участка, в границах которой находятся невостробованные земельные доли СПК «Восток».

Администрация Моргаушского района сообщает о наличии свободного земельного участка, распределяемого на праве аренды, категории «земли сельскохозяйственного назначения» с кадастровым номером 21:17:072501:1140, местоположение: Чувашская Республика, Моргаушский район, Кадикасинское сельское поселение, участок расположен в центральной части кадастрового квартала 21:17:072501, для ведения личного подсобного хозяйства, площадью 716 кв. м.

Заявки принимаются в течение месяца с даты опубликования объявления по адресу: 429530, село Моргауши, улица Мира, дом 6 (здание администрации), кабинеты № № 312 и 317, с 8-00 час. до 17-00 час. ежедневно, кроме выходных дней. Телефон для справок: 62-2-66.

Продается готовое с евроотделкой двухэтажное здание под магазин площадью 105 кв. м., первый этаж можно под магазин (60 кв. м.), второй этаж под жилье или под магазин (45 кв. м.), индивидуальное газовое отопление, в центре с. Моргауши. Тел.: 8-903-345-98-28 в любое время.

Вакәрсем, пәрусем туянатпәр. Тел.: 8-903-063-07-57.

Срочно требуются парикмахеры в ФСК «Сывләх». Тел.: 8-927-857-00-55.

ООО «Виктория» предлагает:

- Содействие в оценке имущества, земельных участков;
 - Помощь в перерегистрации ООО, регистрации, ликвидации организаций, ИП;
 - Восстановление и постановка бухгалтерского учета;
 - Составление налоговых деклараций и передача по Интернету;
 - Представление Ваших интересов в ИФНС и других учреждениях;
 - Полное сопровождение бизнеса.
- Адрес: ЧР, с. Моргауши, ул. Мира, д.6, офис 119; г. Чебоксары, ул.Т.Кривова, д. 4а.
Тел.: (83541) 62-4-43; моб.: 446-448. 3-6.

BipStop
АВТОСЕРВИС

- РЕМОНТ ДВИГАТЕЛЕЙ
- ХОДОВОЙ ЧАСТИ
- КПП, АКПП, РЕДУКТОРА
- АВТОЭЛЕКТРИК
- ДИАГНОСТИКА
- ШИНОМОНТАЖ
- СВЯРОЧНЫЕ РАБОТЫ
- АВТОЗАПЧАСТИ

8 937 380 55 05 **АВТОМОЙКА**

с. Моргауши, ул. 50 лет Октября 23
(на территории Моргаушского автоцентра)

Срочно продаю однокомнатную квартиру в с. Моргауши площадью 26,8 кв. м. на 2 этаже двухэтажного дома, без балкона. Санузел совмещен. Цена 600 тыс. руб. Торг возможен. Тел.: 8-905-028-01-08, звонить после 17-00 час. 4-5.

Отделочные работы и сантехника. Тел.: 8-927-993-11-16. Владимир. 2-2.

СПУТНИКОВОЕ ТЕЛЕВИДЕНИЕ
Цена с установкой от 3000 руб.
Тел.: 8-906-385-29-30. 4-6.

Продается КАРТОФЕЛЬ ПО 1 РУБ. 00 КОП. ЗА 1 КГ. мелкий и нестандартный. Ярабайкасинское с/п, д. Сыбайкасы. Тел.: 44-22-24, 8-905-343-91-07, 8-903-358-22-24.

Хура тәслә апрель уйәхәнчә пәруламалли тынашки сұтатәп. Тел.: 60-1-06, 8-927-665-568-4.

Срочно требуются парикмахеры в ФСК «Сывләх». Тел.: 8-927-857-00-55. 1-2. **Моргаушскому району требуется юрист-консульт. Тел.: 62-9-40. 1-2.**

Моргаушская районная газета «Сентеру ялавэ»

УЧРЕДИТЕЛИ: Министерство культуры, по делам национальностей, информационной политики и архивного дела Чувашской Республики. РГУ «Редакция Моргаушской районной газеты «Сентеру ялавэ» Минкультуры Чувашии.

Главный редактор А.И. ТИХОНОВ.

АДРЕС: 429530, Чувашская Республика, село Моргауши, улица Мира, дом 9А. ТЕЛЕФОНЫ: директор-главный редактор - 62-1-36, заместитель главного редактора - 62-2-82, бухгалтерия - 62-1-35, отделы: общественно-политической жизни - 62-2-82, экономики и социальной жизни - 62-1-38. Факс: 62-1-36; E-mail: morpress@cbx.ru

Газета зарегистрирована управлением Федеральной службы по надзору за соблюдением законодательства в сфере массовых коммуникаций и охране культурного наследия по Приволжскому федеральному округу. Свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 21-00025 от 26 декабря 2008 года.

Объем 1 усл. печатный лист.

Рукописи не рецензируются и не возвращаются, объемом более 2 стр. не принимаются. Редакция не несет ответственности за содержание рекламных объявлений.

ИНДЕКС ИЗДАНИЯ: 54822.

Газета выходит на чувашском языке по средам, субботам. Дежурный по номеру Николаева Н.Н. Номер подписан 01.12.2009 г. Время подписания в печать: по графику – 17 час. 20 мин, фактическое – 17 час. 20 мин. Заказ Тираж 3790.